

Kyläsanomat

2019 Vaarankylän kyläyhdistyksen kolmastoista tiedotuslehtinen
- Vaarankylän tapahtumia viime vuoden lopulta ja kuluvalta vuodelta.

Puheenjohtajan kynästä

Katsaus menneeseen ja kurkistus tulevaan...

Kyläyhdistyksellä on ollut seesteisempi vuosi toiminnan suhteen. Viime vuonna aloitetut uudet tapahtumat: juhannusjuhla ja venetsialaiset vietettiin jo totuttuun tapaan ”vanhalla reseptillä”. Myös tutut talonkävijät ovat pitäneet tilaisuutensa Vaarantalolla. Niistä voisi mainita LC Paltamon kuukausittaiset klubi-illat, kehrääjien retriitit kaksikertaa vuodessa, motoristien maalisajot, kirkonkylän 2.-luokkalaisten ekomuseopäivät, kyläläisten sauna/biljardi/karaokeillat, Hukkalan Erän, Vesiosuuskunnan ja tien hoitokunnan kokoukset. Edellisen kyläsanomien ilmestymisen jälkeen on ollut myös useita syntymäpäiviä, sukutapaamisia ja muistotilaisuuksia.

Lentopallokentän saaminen Vaarankylään on osaltaan aktivoinut kylää ja tuonut joitakin pelaajia myös muualta. Kesävieraatkin ovat paikalle sattuessaan tulleet peliin mukaan. Peli on ollut matalan profiilin pelaamista ilman ikärajoitusta, jossa jokaista onnistumista hurrataan ja annetaan jokaiselle tilaa tulla peliin taitoihin katsomatta. Innostus pelaamiseen on kasvanut ja nyt vaarankyläläisillä on myös sisäpelivuoro Korpitien koulun salissa. Tervetuloa sinne pelaamaan lauantaisin klo 11-13.00!

Kun viime vuonna saimme suuren ponnistuksen, Vaarantalonsa ulkomaalauksen toteutettua, kerroin Uutta vuotta vastaanottaessa tulevan vuoden tärkeimmäksi ponnistukseksi valokuidun hankkimisen Vaarankylään.

Näen sen ennen kaikkea kylämme kannalta tulevaisuutta turvaavana investointina. Se turvaa kyläläisten asumista mahdollisimman pitkään kotona ja vahvistaa kylän pysymistä asuttuna ja elinvoimaisena. Se myös tukee elinkeinoja ja etätyön tekemistä ja nostaa näin kiinteistöjen arvoa.

Valokuidun tuoman kiinteän verkon toteuttamiseksi haimme Oulujärvi Leaderilta rahaa sen rakentamisen suunnitteluun. Jukka Leinonen on hankkeen turvin tehnyt pohjatöitä yhteistyössä Markku Väisäsen kanssa. Yksi yleinen informaatio tapahtuma valokuidusta järjestettiin Vaarantalolla kevään aikana ja siinä yhteydessä Koikerovaaralta talouksia ilmoitti halukkuutensa tulla mukaan hankkeeseen. Vaarankylän talouksien kanssa käytyjen alustavien epävirallisten keskustelujen jälkeen hankkeeseen on ollut riittävästi kiinnostusta. Nyt laskelmat ja suunnitelmat ovat siinä vaiheessa, että Vaarankylän valokuituverkon rakentamishankkeen rahoitushakemus jätetään lokakuun loppuun mennessä Ely-keskukselle. Myönteisen rahoituspäätöksen jälkeen valokuitu rakennetaan kahden vuoden sisällä.

28.10.2019 Terttu Väisänen

2. –luokkalaisten ekomuseopäivä ja leiri

Vuonna 2017 Vaarankylä 7 kylän joukossa Elävä Ekomuseo-hankkeessa. Silloin kehitettiin yhteistyössä Korpitien koulun kanssa konsepti, jolla toteutetaan peruskoulun eri luokka-asteiden kotiseutuopetuksen osana tutustuminen ekomuseokylään. Vaarankylä saa vuosittain tämän suunnitelman mukaisesti toteutettavaksi kotiseutupäivän 2. –luokan oppilaille.

Keväällä, viimeisellä kouluviikolla Vaarantalolla vieraili Tiina Tuohimaan luokka. Ohjelmaan kuului päreän höyläyksen seuraaminen ja pärekaton naulaaminen. Oppilaat saivat myös oman päreän, johon saivat taiteilla haluamansa aiheen mukaan. Päreölkystä sahatun kiekon avulla lapset saivat määritellä puun iän vuosikasvainrenkaita laskemalla.

Rakennusten kattaminen kautta aikojen eri materiaaleilla käytiin lasten kanssa läpi samoin kuin päreisiin liittyvät kansan suussa kulkevat sanonnat. Ne olivatkin oppilaille hyvin tiedossa kiitos aktiivisen opettajan.

Päiväohjelmaan kuului myös hyvinvointipolun kiertäminen pienissä ryhmissä. Ennen polulle lähtöä oppilaat saivat seurata tuholipin tekemistä tuohen kiskonnasta alkaen. Lippiä tarvittiin polun varrella lähdeveden juontia varten. Ennen polulle lähtöä nautittiin räiskäleet ja mehut.

Opettaja oli päättänyt liittää kotiseutupäivän yhteyteen myös leiripäivän. Päivä aloitettiin yhteisellä lipun nostolla. Kytölästä Milla ja Rea olivat lupautuneet leirin ruokahuoltoon ja saunan lämmitykseen. Leiriläiset saivat käydä tutustumassa Kytölän navettaan.

LENTOPALLOA

Tervetuloa pelaamaan lentopalloa! Kesäisin pelataan ulkona Vaarankylän pelikentällä. Pelaajia on 8—14. On myös hauskaa, että tulisi uusiakin pelaajia. Lokakuussa siirryttiin Korpi-tien koulun saliin. Ulkona kun pelataan, niin sivuverkot helpottavat älyttömästi. Ollaan pelattu eriä noin 6—8 erää. Tuomari on ollut kesällä ja lokakuussa Pentti Määttä. Tulos-taulu tehtiin kesällä peliin. Sateellakin ollaan pelattu, sade ei haittaa meidän pelaamista.

Pelaamassa on käyneet esimerkiksi Oona Huusko, Pertti Marjamäki, Milla Heikkinen, Markku Väisänen, Terttu Väisä-nen, Veli Väisänen, Aino Väisänen, Nuppu Väisänen,

Kalle Väisänen, Seppo Keränen, Helena Leinonen, Pentti Leinonen, Tapio Pylvänäinen, Irja Karjalainen, Eila Leino-nen, Jukka Leinonen, Mikko Korhonen, Raija ja Pekka Määränen, Romeo Tolonen, Jani Naumanen, Seija ja ? Haaranen, Tuula Kärkkäinen, Paavo Määränen, Mika Pyl-vänäinen, Anu Leinonen.

Pelaajat on ollut innokkaita pelaajia ja kulkenut innokkaas-ti pelaamassa! Kesäisin sunnuntaisin klo 19.00 — ja talvi-sin lauantaisin klo 11—13.

Hieno, että saatiin salivuoro!

Tervetuloapelaamaan mukaan!

Terveisin Oona 11 v.

Vaarankylä – kotikyläni – kulttuurinkehto

Vaarankylä on monipuolisen kulttuurin kehto – unelmakunta pienoiskoossa. Vaarankylässä ymmärretään, että kaikki on kulttuuria - mitä me tänä päivänä teemme - ja eri asiat voimaannuttavat väkeä; Hyvinvointipolku, lentopallokenttä, kyläläisten tapaamiset talkoiden ja sauna-karaokeiltojen merkeissä. Kukin voi osallistua ja harrastaa omien voimavarojen ja taitojensa mukaan – kaikki eivät voi liikkua - mutta musiikki ilahduttaa ja voimaannuttaa kaikenikäisiä.

Yhtenä hienona esimerkkinä musiikin voimaannuttavasta vaikutuksesta on Merja "Mepi" Pylvänäinen ent. Korhonen. Vastoinikäymisistään huolimatta hän on löytänyt elämänsä musiikin osallistumalla erilaisiin laulukilpailuihin.

Jo pienenä tyttönä Merja ja Heljä voittivat koulujen välisen duettolaulukilpailun. Isä Kalevi ja Aune -äiti ymmärsivät jo tuolloin musiikin tärkeyden hyvinvointitekijänä. Pirjo ja Heljä suuntautuivat klassisen musiikin ammattialoille. Merja harrasti pitkään laulua vain omaksi ilokseen ja oli mukana Musiikki Kapareessa. Musiikki Kapareen mottona on, että "äänellänsä se lintukin laulaa". Kaikki saavat laulaa. Lauloimme ainakin 15 -äänisesti, mutta nykyinen opettajamme Eija Riitta Airo- Karttunen vaatii meitä laulamaan neljällä jopa kahdella äänellä. Iloksemme olemme onnistuneet siinäkin.

Laulu –harrastuksesta valtakunnallisten kisojen voittajapal-leille Mepi on viimeisten parin vuoden aikana yltänyt useita kertoja.

Tässä pieni kuvasarja, jolla haluamme Merjan kanssa jakaa tunnelmaamme ja menestyksen kanssanne, hyvät vaarankyläläiset, sillä te olette mahdollistaneet osaltanne tämän. Merja ei koskaan unohda kisojen haastatteluissa mainita, että lapsuusajoista saakka musiikki on ollut mukana.

Laila ja Olavi laulukisassa kultaa seniorinaisten sarjassa Hotelli Tallukka Vääksy 10_2018

Turkista Alaniasta Heikin baarista kaikki alkoi lähti 5.2019 Stara SM-karaokekisojen alkukarsinnan Vaarankylän kannustusjoukot.

Naisten sarjan +55 voittajakolmikko Merja (hopea), Tuula Antikainen (kulta) ja Merja Simpanen (pronssi)

Kainutlaatuinen voittajajoukkue Sanna Harju Otanmäki (kulta), Teemu Piirainen Kuhmo (kulta), Merja (hopea). SM – kisojen palkinnoista neljäsosa Kainuuseen (25 %). Osallistujia oli semifinaalissa liki 90. Kyllä kelpaa olla kainuulainen. Sanna on oiva esimerkki siitä, että klassinen ja iskelmä eivät ole vastakkaisia, vaan täydentävät toisiaan. Sanna on opiskellut klassista musiikkia, mutta voitti Iskelmä-karaokekisan.

Vaarankylä elää ajanhengessä tuottamalla kulttuurista hyvinvointia kaikille tasapuolisesti – huolehtien kyläläisten hyvinvoinnista, järjestäen aktiviteettia kaiken ikäisille. Osallistumiselle on matala kynnyks ja kaikkihan me osaamme laulaa omalla äänelläämme.

On etuoikeus ja ylpeys olla VAARANKYLÄLÄINEN

Rinteen Päivi ja tohdi pa sanoa Väisälän Merjakin puolesta samat sanat.

Karjalaisten serkkutapaaminen

1650-luvulla syntyi muutamia merkittäviä ihmisiä maahamme. Tukholmassa Tre Kronor-linnassa päästi Kaarle XI ensimmäiset parkaisunsa ja Variskylän Karjalan talossa Henrik Karjalainen näki päivänvalon. Liekö edes parkunut, hiljaista sukua. Kaarle toimitti kuninkaan virkaa valtakunnassa ja Henrik talosteli veronmaksajana Oulujärven rannalla. Siinä sitten molempien suvut tuohasivat omissa hommissaan sukupolvien ajan vaihtelevalla menestyksellä.

Kaarlen suvulta meni virka Pultavan tappelun myötä ja kohta jo koko Itä-Ruotsi vaihtoi omistajaa. Veronmaksajahan on kuitenkin ikuinen, joten Henrikin perilliset heruttivat esivallan, suuriruhtinaan, kassaan kymmenyksiä koko 1800-luvun ja vielä 1900-luvullakin, Vehmasmäen, Keskitalon ja Juusolan pelloista Vaarankylän maisemista.

Kun suuriruhtinaallakin meni valtakunnan pito mistiin, päästiin maksamaan veroja oman maan hyväksi. Maatalojen runsaista sikiötokista levisi Karjalaisten suku vähitellen pitkin Suomen maata, omiin nyky maailman ammatteihinsa (verotus ei kuitenkaan loppunut, osa niistä alkoi juosta Brysselin hämäriin kamareihin).

Vuosituhatkin vaihtui Ahti Ilmari Karjalaiselta, yhdeksättä sukupolvea Henrikin jälkeen, tuli kevään korvalla 2019 tiedustelu, olisiko mahdollista pitää Karjalaisten serkkutapaaminen suvun vanhoilla asuinseuduilla Vaarankylässä. Pian oli selvää, että tällainen tapaaminen herätti yleistä kiinnostusta ja Vaarantalo tarjosi hyvät puitteet.

Elokuun ensimmäisenä päivänä kokoonnuimme sitten Vaarantalolle ihmettelemään toisiamme. Parikymmentä ihmistä ympäri Suomea oli paikalla. Aikalaille harmaita panttereita olimme suurin osa, toki joukossa muutama vihreämpikin oksa :).

Monen osallistujan vanhemmat olivat syntyneet vanhassa Vehmasmäessä ja muuttaneet sitten aikanaan maailmalle. Nuoruudessa oli käyty kyläilemässä vanhempien kotiseudulla ja sieltä oli jäänyt monia muistoja ja vaikutelmia. Jossain vaiheessa kyläilykulttuuri hiipui, ja sukulaisten yhteydenpito hukkui arkielämän kiireisiin. Nyt kuitenkin pääsimme näkemään toisiamme ja vaihtamaan ajatuksia ja muistoja, pohtimaan suvun juuria.

Syömättä ei jaksa, niinpä esittelykierroksen jälkeen nautimme Markun esikuntineen paikallisista herkuista loihtiman makoisan lounaan. Terttu piti meille valokuvilla ryhdytetyn esityksen Vehmasmäen vaiheista kylän osana.

Seuraavaksi siirryimme tutustumaan Vehmasmäen nykyiseen maisemaan. Katseltiin vielä pystyssä olevia vanhoja rakennuksia, pihapiiriä ja peltoja ja lopuksi fiilisteltiin Ison Kuusen alla!

Lopuksi saimme vielä kahvitukset Vaarantalolla. Kiitoksen Ilmarille järjestelyistä ja Vaarantalolle kestityksestä. Parin vuoden päästä nähdään uudelleen!

Vehmasmäellä 14. lokakuuta 2019, Ari Karjalainen

Syrjälän Veikko s. 06.10.1928 täytti 90-vuotta

Hovin Martta s. 16.12.1928 täytti 90 vuotta

Perälän Eeva s. 09.08.1934 täytti 85 vuotta.

Syntymäpäiviä vaarantalolla

Tähtelän (Niemelän) Raija s. 08.02.1949 täytti 70 vuotta

Juholan Markku s. 01.12.1948 täytti 70 vuotta

Eila ja Hannu täyttivät 60 vuotta

Rompetori veti jälleen väkeä mattilaan

Mattilan Rompetori heinäkuussa on vakiinnuttanut paikkansa Paltamon kesätapahtumana. Tänäkin vuonna myytävää oli monipuolisesti tarjolla. Päivään on perinteisesti kuulunut kisailuja. Paremmuutta mitattiin tikanheitossa, tandemhihdossa, naulan lyönnissä ja justeerisauhauksessa.

Kyläyhdistyksen palvelihakeitto teki kauppansa sekä paikalla nautittuna, että kotipakettiin pakattuna. Kotipullakahvit nautittiin joko alkupalaksi tai jälkiruuksi.

Lasten ihmeteltävänä käyskentelivät Kytölän lehmät ja miesten mielenkiinto kohdistui komeaan ja harvinaiseen kulkuneuvoon, jonka oli tuotu esille. Ison Kytömaen aittamuseo oli tapahtuman aikana auki ja sinne johti usean vierailijan kulku pellonpientareta pitkin. Myös karaokea oli tarjolla.

Kytömaelle puhaltava tuuli oli tällä kertaa tapahtumalle suosiollinen ja väki viihtyi tapahtumassa.

Avoimet kylät on vuodesta 2015 valtakunnallisesti järjestetty tapahtumapäivä. Silloin kylät ympäri Suomea järjestivät erilaista tekemistä ja kutsuvat kaikki tutustumaan toimintaansa. Tapahtuma on Suomen Kylät ry:n organisoima ja sillä on muun muassa tarkoituksena tehdä tunnetuksi kylien elinvoimaisuutta ja tutustuttaa kyliin ajanvietto- ja asumispaikkoina.

Vaarankylän kyläyhdistys oli 8.6. joukossa mukana kolmatta kertaa järjestämässä Avoimet Kylät tapahtumaa. Päivän aikana järjestettiin Vaarankylän lentopallokentällä kaikille avoin lentopalloturnaus sekä yhteistyössä Paltamon Luonto ry:n kanssa opastettu kierros Vaarankylän hyvinvointipolulla.

Halmetmäen tuula 1952–2019

Tuula syntyi tammikuussa Tyyne ja Antti Moilasen perheen nuorimpana ja pienimpänä, sillä hän painoi syntessään 1660 g. Siihen aikaan synnytykset tapahtuivat kotona, jonne kätilö haettiin hevospellillä. Niin pienen vauvan hoidossa oli omat haasteensa varsinkin kun oli talvi. Niinpä vauvan nukkumapaikka oli uunin päällä kuumat vesipullot vierellä. Määttälän Siiri-täti auttoi vauvan hoidossa.

Siihen aikaan ei ollut leikkikavereista puutetta Vaarankylässä. Halmetmäen naapuritaloissa oli paljon lapsia ja usein oltiin myös Määttälän mummolassa, jossa serkkuja riitti.

Tänä syksynä on kulunut 60 vuotta siitä, kun Tuula aloitti koulutien Vaarankylän kansakoulussa. Samaan aikaan

Tuula perusti perheen, johon syntyi kaksostytöt vuonna 1974. Perhe-elämän alkuun tapahtui musertava tapaturma. Perheen isä oli viemässä 10 kk ikäisiä lapsiaan hoitoon, kun Paltalinnan kullalla liukkaalla kelillä kolaroi kuorma-auton kanssa. Isä kuoli, lasten hoitajana mukana ollut Tuulan Elvi-sisko loukkaantui ja lapset säilyivät vahingoittumattomina. Se oli ihme, sillä tuohon aikaan ei vielä tiedetty lasten turvaistumista ja -kaukaloista mitään—turvavöitäkään ei ollut.

Tapaturman jälkeen Tuulan ydinperhe—äiti ja Elvi-siskon perhe asuivat yhdessä Paltamon kirkonkylällä. Halmetmäki kokosi kaikki kesäisin yhteen. Tuula oli 6 lapsenlapsen mummo ja Elvi-siskon kuoltua kahden lapsen varaäiti ja varamummo. Samaan perheyhteyteen kuului myös Jorma-veljen Päivi-tytär.

Tuula oli luonteeltaan sopuisa, valoisa ja huumorintajuinen. Kaikki nämä piirteet hän säilytti vielä sairastuttuaankin ja jouduttuaan sairaseläkkeelle.

aloittivat myös kuvassa edessä ensimmäinen vasemmalta Kotiahon Juhani, kolmas Ison Kytömäen Eeva-Liisa, Kumpulan Pirkko, Ketolan Inkeri, Vehmasmäen Leena, Halmetmäen Tuula, Väisälän Pirjo, Kallion Sirpa, toinen rivi ensimmäinen vasemmalta Väisälän Tapio, takanaan Mäntylän Pauli, takana kolmas Niittylän Matti, keskirivi ensimmäinen oikealta Kytörinteen Seppo, kolmas Puroilan Hannu takanaan Määttälän Pekka. Koulua käytiin silloin kuutena päivänä viikossa. Syksyllä jokaisen oppilaan piti viedä 3 litraa puolukoita kouluun, niin saatiin lauantaisi ruuaksi marjapuuroa. Voileivät ja maitopullo piti tuoda myös kotoa ja hienosokeri, jos halusi sitä puuronsa päälle.

Tuolloin ei ollut koulusta syyslomaa, vain muutama päivä potunnostolomaa ja vapaata sai myös puintiin ym. syystöihin.

Tuula pyrki ja pääsi oppikouluun kirkonkylälle ja kulki sinne kotoa pitäen pyörällä ja talvisaikaan linja-autolla. Keskikoulun jälkeen Tuula kävi Sotkamossa emäntäkoulun ja aloitti sen jälkeen työt Paltamon vanhainkodissa. Hän työskenteli hoitoalalla ja välitti aidosti potilaista. Työnsä ohessa 90-luvulla Tuula opiskeli lähihoitajaksi ja työskenteli vanhusten parissa. Niinpä Siiri-tädin sairastessa Tuula vuorostaan sai hoitaa häntä. Tuula harrasti hiljaisella, vaatimattomalla tavallaan hyväntekeväisyyttä. Kirpputorit olivat hänen intohimonsa niin niidenkiertäjänä, kuin kirpputorin pitäjänä.

2017 luokkakaverit taas koolla: Pirkko, Pirjo, Tapio, Pauli, Sirpa, Pekka, Tuula, Eeva-Liisa ja Inkeri

Tuula oli aktiivinen yhteyksien pitäjä. Hän matkasi usein lastensa luo Vantaalle ja piti yhteyksiä Etelä-Suomeen muuttaneisiin ystäviinsä. Useana vuonna Tumpsa kutsui kokoon Vaarantalolle luokkakaverit, joiden kanssa hän vuonna 1959 koulunsa aloitti. Ne olivat mukavia tapaamisia, joissa usein olin mukana, vaikka olin edellisen syksyn koulutulokkaita.

Omaisten muisteluja mukaellen kirjoittanut Terttu Väisänen

TARINAA PALTAMON MELALAHDEN VÄISÄLÄSTÄ

Paltamon pitäjän Uuran kylällä on ollut asutusta jo esihistoriallisella ajalla (Uura, tarinoita kolmen kosken kylästä toim. Anja Itkonen). Todistuksena siitä on mm. Uuran Autioniemestä löytynyt karhunpääkirves, jota säilytetään kansallismuseossa.

Uuran Heikkilässä 1600-luvun puolivälin jälkeen asuneen Pehr Väisäsen jälkeläisiä asui viisi sukupolvea Uuralla kunnes 04.05.1812 syntynyt bondes son Erik Pehrsson Väisänen vaimonsa 27.05.1809 syntyneen torpantytär Maria Sahkarin kanssa muutti vuonna 1851 Kiehimänsuun Rahikkalaan ja sieltä edelleen 1857 Paltamon Melalahden Vaarankylän Halmetmäkeen N:o 27. Muuttaessaan Erkillä ja Marialla oli kolme poikaa Joonas s. 09.08.1837, Pekka s. 29.06.1840 ja Erkki s. 23.11.1849 sekä tytär Kaisa s. 04.10.1843. Aikanaan Pekka jäi asumaan Halmetmäkeen, Erkki muutti Vaarankylän Hoviin, Kaisa avioitui Kiehimänsuon Haatajaan ja Joonakselle lohkaistiin Halmetmäestä tila, jonka nimeksi tuli Väisälä.

VÄISÄLÄ

Noin vuonna 1970 otetussa ilmakuvassa etualalla näkyy Halmetmäki ja sen yläpuolella Väisälä. Kuva Väisälän kokoluokasta.

Joonas vihittiin avioliittoon vuonna 1865 03.10.1839 Uuralla syntyneen Brita Kaisa Moilasen kanssa. Heille syntyivät lapset Brita Kaisa s. 27.03.1862, Elsa Maria s. 17.12.1865, Paavo s. 02.09.1870, Pekka s. 11.05.1874, Eva Liisa s. 17.03.1875 (1878).

Vanhin poika, Paavo jäi asumaan Väisälään. Pekka kävi Amerikassa ja sieltä tultuaan osti Kivesjärveltä talon ja siitä tuli Pekkala. Briitta Kaisa avioitui Heikki Mikkosen kanssa Hakasuon Hautalaan. Eeva Liisa muutti 1912 Tyrnävälle ja avioitui siellä Kukkolan taloon.

Elsa Maria avioitui 04 02 1870 syntyneen Antti Heikkisen kanssa, jolla oli Paavola-niminen mökki Puolangan puolella Rahikkalan aidan takana. Antti oli ollut Amerikassa jo poikamiehenä. Toisen kerran hän lähti Amerikkaan jo "akanmiehenä" ja sieltä palattuaan osti Kivesjärveltä Kovalan tilasta puolet. Tilan nimeksi tuli Uutela ja siinä oli maata 300 hehtaaria. Antti ei asettunut aloilleen vaan osti hyvän hevosen ja lähti Elsa Marian kanssa tukkisavottaan pohjojan perukoille. Elsa Maria keitteli keitot ja kahvit ja möi niitä muille savottalaisille.

Uutelan talon he antoivat "aremille" eli vuokralle Elsan veljelle, Väisälän Paavolle, joka viljeli sitä useamman vuoden. Myös alaikäisen tyttärensä Hilma Marian he antoivat Väisälään hoidettavaksi savotassa olonsa ajaksi.

PAAVON VÄISÄLÄ

Paavo vihittiin avioliittoon 1903 12.12.1881 Itkonmäellä syntyneen Kaisa Reeta Leinosen kanssa. Paavo raudoitti rekiä, kärkyjä, takoi puukkoja, kuokkia ja yleensä mitä talossa tarvittiin. Hän oli maanviljelyn ohella myös seppä. Ennen kaikkea hän oli hyvä viikatesepä. Nuorempana hän oli reissanut seppänä mm. pohjoisessa Jousijärvellä, siellä isossa Hunajan talossa.

Paavo oli rauhallinen hidassorttinen isäntä, jonka työt olivat useinkin vähän jälkikynnessä. Kun vieras tuli taloon, Paavolla ei missään tilanteessa ollut niin kiirettä, etteikö hän olisi joutanut vieraan kanssa tarinoimaan. Väisälässä oli "navetta täynnä" lehmiä ja talossa oli renki ja piikakin usein karjanhoitajana.

Edessä Väisälän Paavo ja Kaisa Reeta Väisänen, takana vasemmalla Paavon serkun tytär Lyydia Impi Väisänen s. 26.06.1895 ja oikealla talon pitkäaikainen palvelija Kaija. Kuva Väisälän albumista.

Paavolla ja Reetalla ei ollut yhtään lasta. Paavon sisaren, Elsa Marian tyttärellä, Kivesjärven Poronsaarella asuvalla Hilma Maria Pylvänaisellä sen sijaan oli kymmenen lasta. Niinpä Paavo ja Reeta olivat ruvenneet puhumaan, että sinulla kun on niitä poikia niin monta, niin anna yksi niistä tähän meille avuksi. Niinpä Hilma Marian nuorin poika Nuutti Kalevi Pylväinen s.11.01.1931 tuli Väisälään.

KALEVIN KERTOMAA

Oli koleahko syyskuinen päivä vuonna 1946, kun tulin Väisälään. Olin silloin 15-vuotias. Tulin Melalahteen junalla ja kävelin asemalta kuuden kilometrin matkan Väisälään. En ollut koskaan käynyt siellä ennen, joten jouduin kysymään tietä vastaantulivilta. Talon ovisuussa kissa tuli hieromaan tuttavuutta, muuten talo oli tyhjä. Löysin talon väen pellolta perunaa nostamasta. Paavo sanoi, että tämä homma jätetäänkin huomiseksi ja lähdetään kahvin keittoon. ja niin minä jäin taloksi.

1940-luvulla Kalevi kuvassa keskellä.. Kuva Kytömäen albumista.

Minä sain ikioman kamarin itselleni. Olihan se suuri asia pojalle, joka kotona oli tottunut siihen, että yhdessä huoneessa asui 8 henkilöä. En saanut varsinaista palkkaa, pienen summan tarpeisiini silloin tällöin, en minä sitä kaivanutkaan, kun kohtelu oli hyvää. Niinpä se aika kului vuosi toisensa perään ja minäkin olin saanut vuosia harteilleni reilut 19. Paavo oli tullut vähitellen huonovointisemmaksi, sillä hänellä oli jo 80. vuosi loppuillaan.

Oli toukokuun 1. eli Vapun päivä vuonna 1950, kun Paavo sanoi minulle: ”Hiihappäs kirkolle majuri Rusasen luo ja pyydä häntä tänne meille kirjan tekoon, jolla me luovutetaan tämä talous sinulle, jos se vain sinulle sopii”. Ja sopihan se minulle! Niinpä 2. toukokuuta Paavo ja Reeta myivät minulle Väisälän talon 200.000 markan kauppahinnasta, joka maksetuksi kuitattiin samassa yhteydessä tehdyllä eläkesopimusvälikirjalla. Sen mukaan ostaja on velvollinen myyjät elättämään ja hoitamaan koko heidän elämänsä ajan ja lopulta kunnialla heidät hautaan saattamaan ja heidän haudalleen pystyttämään hautakivi. Kun kirjat oli tehty ja istuttiin kahvilla pitkän pirtin pöydän ääressä, niin Paavo sanoi: ”No niin, nyt sinä sitten oot Väisälän isäntä, van ei se oo vielä mies, joka talon soapi, van se on vasta mies, joka sen pittää”.

Paavon elinaika oli jo loppuillaan, sillä 20. päivä toukokuuta hän nukkui kuolonuneeen rauhallisesti kotonaan omassa vuoteessaan. Hänen vaimonsa Kaisa Reeta kuoli 11 vuotta myöhemmin.

Teksti Terttu Väisänen
Kalevin muistolle

VÄISÄLÄN PYLVÄNÄISET

Väisälä sai nuoren emännän pian Paavon kuoleman jälkeen, sillä Kalevi avioitui 28.05.1950 Paltamon Melalahden Vaarankylän Alatalosta kotoisin olevan Aune Heikkisen kanssa.

Näin sitten sukupolvi oli Väisälässä vaihtunut ja Paavon ja Ree-

Kalevi ja Aune Pylvänäisen vihkiminen Aunen kodin Alatalon pihalla, vihkimässä Erkki Kaikkonen. Taustalla näkyy Ison Kytömäen talo.

tan kuoltua, myös Väisäset hävinneet Halmetmäeltä. Vain suon takana Syrjälässä oli Paavon serkun, Pekan poika Veikko Väisänen. Mutta Väisäsen suvun verta virtaa Kalevin suonissa – sen Paavo halusi varmistaa myymällä talon sisarensa tyttären pojalle.

Vuonna 1950 Väisälän sepän Paavo Väisäsen hautajaisväki Väisälän pihassa. Vaa-leatakkinen Kalevi Aune morsiamensa kanssa arkun ääressä. Aunen edessä vainajan veli Pekka Väisänen. Kuva Väisälän albumista.

Hukkalan Erä 40 vuotta

Metsästysseura Hukkalan Erä ry perustettiin Kiehimänvaaran Rinteellä 3.3.1979 ja jo samana syksynä aloitettiin hirvenmetsästys innokkaana yhden vasan luvalla. Myöhemmin luvat lisääntyivät ja kaadettavia oli parhaimmillaan 40 ja nykyisin noin 10. Näin hirvikanta on pidetty "aisoissa" ja samoin taimikoiden tuhot metsissä. Liikenneturvallisuutta on metsästys myös parantanut. Teiden varsilla metsästysseurojen huoltamat hirvinauhut ovat myös vähentäneet hirvikolareita.

Hukkalan Erän miehet ovat metsästäneet myös kettuja. Vuodelta 1997 oli seuran 20-vuotisjuhlassa esillä valokuva 50 ketun komeasta turkkirivistöstä. Saaliiden joukossa on ollut ilveksiä, majavia ja harvinaisuus oli villisika, joka saatiin Hukkalan Erän mailta vuonna 2013. Jäniksiä on pyydetty myös ja metsästysmaja on ollut tärkeässä osassa vierasluvilla metsästäneille lähinnä Savosta tulleille metsästäjille.

1989 onnistuneen kaatoon päättyneen ajon jälkeen.

Hirven metsästys tapahtui alkuaikoina ajomiesten ja ampujien yhteistyöllä. Ajoporukassa oli enimmillään mukana myös viisi naista. Kylän yhteisiä ajoja järjestettiin, jolloin mukana olivat puoliset ja kylän väkeä, lapsia, nuoria, kokonaisia perheitä. Nykyään metsästyksessä ajotyön hoitavat hirvikoirat ja ns. ajomiehet odottavat saalista nahkottavaksi ja paloittelavaksi. Ja mikä on odotellessa, kun Vaarankylän kota antaa siihen hyvät puitteet.

Hirvipeijjaat ovat olleet kyläläisiä ja maanomistajia kokoava yhteisöllinen tapahtuma. Aluksi peijjaat pidettiin mm. Paltamon Urheilijain Hiihtomajalla ja kerran Kivesvaaralla, jossa jopa kruunattiin Miss Hirvi. Peijjaat vakiintuivat Vaarantalolla pidettäväksi iltatapahtumiksi arpajaisineen, naurun vetoineen ja ohjelmallisine iltamineen, joiden lopuksi oli tanssit. Nykyään kokoonnutaan syksyisin Vaarantalolle hirvikeitolle päiväsaikaan yhteistyössä kyläyhdistyksen kanssa.

Metsästysseura sai alkunsa Kiehimänvaaran Rinteen pirtissä ja ensimmäinen saaliskin paloiteltiin Rinteen navetassa. Vuonna 1983 Ahon rihi saatiin lahtauspaikaksi ja sitä kunnostettiin mm. laittamalla siihen pärekatto talkoovoimin Lihan leikkuupaikkana toimi Torpan autotalli. Näin toimittiin "vuokratiloissa" toistakymmentä vuotta.

1980 ruhoa nahkotaan Ahon riihessä.

1989 lihan paloittelijat Torpan autotallissa.

Nykyisen oman metsästysmajan ja lahtivajan rakentaminen aloitettiin tielaitoksen parakin ostolla Ristijärveltä joulukuussa -93. Maja päätettiin sijoittaa silloisen Vaarankylän koulun tontille. Nykyisin maja sijaitsee Vaarankylän kyläyhdistyksen omistamalla maalla vuokratontilla.

Majan rakentamisen alustava kustannusarvio oli 20.000 markkaa. Rakennuspuita lahjoittivat useat seuran jäsenet ja ulkopuoliset henkilöt ja puut ajettiin talkoilla. Majan piirustukset piirsi Markku Heikkinen. Majan ja lahtivajan varsinainen rakennushomma aloitettiin heinäkuussa 1994. Talkoita tehtiin koko kesä joka lauantai ja paikalla oli keskimäärin yli 10 henkilöä. Loppukesästä perusporukka kiristi tahtia ja maja nahkomis- ja paloittelutiloihin saatiin kutakuinkin sellaiseen kuntoon että voitiin toimia näissä tiloissa.

Majan rakentaminen tuli maksamaan yli arvioidun budjetin ja velkaa jäi maksettavaksi seuraaville vuosille. Talkoopäiviä kertyi noin 300, niihin osallistui noin 30 seuran jäsentä. Seuralla on nyt hyvät ja asialliset tilat käytössään ja kaikkien seuran jäsenten yhteisessä käytössä muisteli Aulis Hurskainen.

Ruhojen ja lihan käsittelyä helpottamaan on lahtivajaan hankittu myöhemmin mm. sähkökäyttöinen nostotalja, sirkkeli ja lihamylly. Vuonna 2004 majalle on rakennettu lahtivajaan kylmähuone, johon sopii usean hirven ruhot. Asialliset lihan käsittelytilat ja kylmälaitteet ovat mahdollistaneet sen, että Hukkalan Erän tilat ovat myös paikka, jossa käsitellään kolarihirvet.

Vuonna 2001 pilkki- ja ulkoilupäivänä kisattiin mm. antamalla pariskunnittain puolisolle kyytiä maitokärryllä.

Majalle on myös rakennettu koirahäkki useammalle koiralle sekä ”koirahotelli” lämpimine tiloihin.

Vaarankylän kyläyhdistyksen sauna remontoitiin yhteistyössä kyläyhdistyksen kanssa talkoilla kesän -98 aikana. Tällöin myös avonainen kuisti purettiin ja sen paikalle tehtiin tilava pukuhuone. Nyt saunassa on metsästysseuran hankkima komea kiuas, jonka lölyt ovat vertaansa vailla.

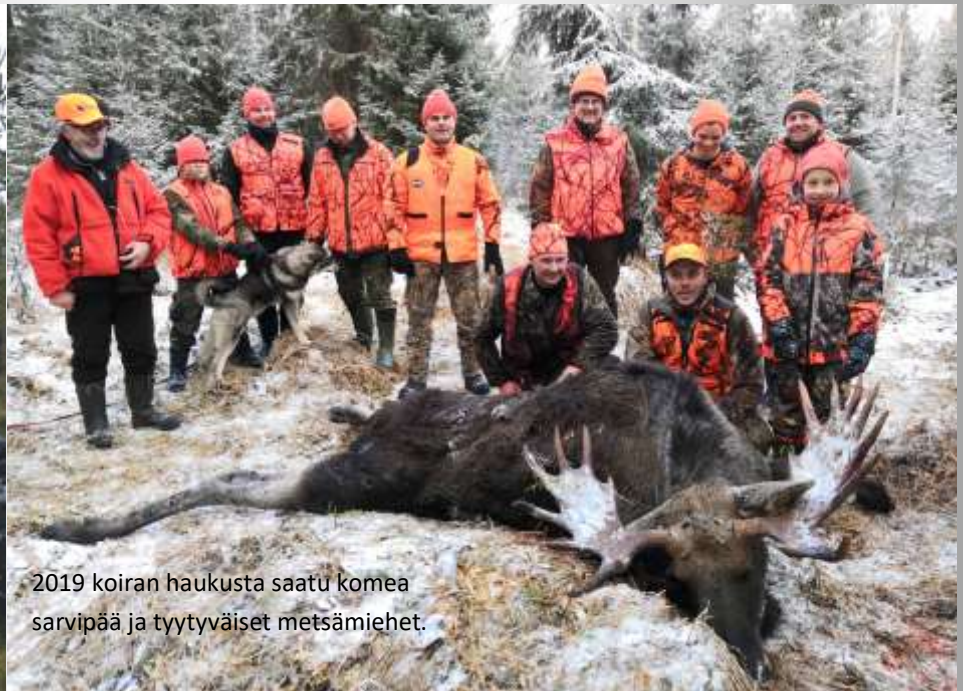
Majan puolella on vuodepaikat kuudelle henkilölle sekä keittiössä ruuanlaitto- ja säilytysmahdollisuus. Sähköpattereiden lisäksi majaan asennettiin ilmalämpöpumppu vuonna 2017. Majoitustilaa ja lahtivajaa laajennetaan ja saneerataan vuosien 2019 ja 2020 aikana.

Riistapeltoja on tehty vuosittain noin 1-2 hehtaaria useaan paikkaan ympäri metsästysaluetta. Nuolukiviä on asetettu metsiin hirville, jäniksille ja riistalinnuille joka vuosi noin 40 kappaletta ja riistan liikkeitä on seurattu riistakameroilla viime vuodelt.

Nykyisin seuran jäseninä on 79 henkilöä ja näistä aktiivisia metsästäjiä on noin 46 henkilöä. Seuran jäsenten keski-ikä on noin 53 vuotta. Vuokramaita metsästysseuralla on pienriistalle 4300 hehtaaria ja hirvella 4850 hehtaaria. Kuluneiden 40 vuoden aikana hirviä on pyydystetty vähän yli 400 kappaletta ja hirviporukassa on ollut noin 25 metsästäjää. Seuran toiminnan aikana puheenjohtajina ovat olleet Hannu Karjalainen, Aulis Hurskainen, Markku Väisänen, Erkki Karjalainen ja Veli-Antti Leinonen.

Yhteistyö kyläyhdistyksen kanssa on ollut saumatonta. Sekä Vaarantalossa, että metsästysmajaa ja saunaa on käytetty molemmin puolin tarpeen mukaan joustavasti. Hirvipeijaiden lisäksi vuosittainen yhteinen tapahtuma on ollut pilkki- ja ulkoilupäivä. Kaloja on narrattu Kalajärvellä, Melasella ja Melalahden rannassa. Alkuaikoina päivään kuuluivat myös lasten hiihtokilpailut mitaleineen ja monenlaisia kilpailuja aikuisille järjestettiin. Usein oli tarjolla Harjulan Jaakon hevosajeluakin.

Seuran 40-vuotisjuhlia vietettiin Vaarantalolla 5.10.2019. Juhlissa kävi vieraita ja omaa väkeä lähes 100 henkeä. Juhlan kunniaksi tarjolla oli hirvikeiton sijaan riista käristystä salaatteineen ja muine lisukkeineen.

2019 koiran haukusta saatu komea sarvipää ja tyytyväiset metsämiehet.

Valokuitu vaarankylään

Kylän elinvoiman, vetovoiman sekä kiinteistöjen arvon kannalta varmasti toimivat verkkoyhteydet ovat kunnan arvoisia. Valokuitu tuo kylään nopeimman internetyhteyden ja parhaat mahdolliset palvelut, yhteys on nopea, ei ruuhkaudu eikä pätki. Valokuidulla saadaan kaikki uudenlaiset internet-, televisio-, puhelin ja terveyspalvelut. Liiketoiminnalle, esimerkiksi etätöölle sekä maaseutuyrityksille toimivat yhteydet ovat elinehto. Vaikka sähköposti ja pankkiasiointi sujuisikin vielä hyvin, on valokuidun rakentaminen tulevaisuudessa edessä.

Valokuituverkkojen rakentamiseen on ELY-keskukselta nyt saatavana rahoitusta, joten kustannus yksittäistä taloutta kohti ei tule kohtuuttoman suureksi. Vaarankylän kuituhankkeen selvitystyö on aloitettu ja hankehakemusta kirjoitetaan parasta aikaa. Hankkeen toteuttamiseksi Osuuskunta Vaaranveden toimialuetta laajennettiin sisältämään kiinteän verkon hallinta ja palvelut. Vesihuolto ja valokuituverkko tulevat olemaan Vaaranveden omat erilliset toimialueet. Kunnalta on saatu päätös hankkeen välirahoituksen kattamiseksi. Tämä helpottaa hankkeen rahoitussuunnitelmaa. Hanketuella saadaan verkko rakennettua edullisesti Vaarankylälle, liittymän kustannusten ylärajaksi on mietitty alle 1000 € taloutta kohti. Tähän sisältyy talokaapelin kaivamisen ja asentamisen kustannukset sekä Telian liittymäkotelot ja kuitumodeemi.

Hankkeen yhteistyökumppanina on Telian avoin kuitu ja avoimuus tarkoittaa sitä, että verkkoon liittyvä kotitalous voi valita nettiliittymän ja muut palvelut eri operaattorien tarjonnasta jonka mukaan sitten liittymän kuukausikäyttöhinnot muodostuvat.

Vaarankylän avoimeen valokuituverkkoon liittyminen on mahdollista niin kauan kuin rakentaminen todella aloitetaan. Osuuskuntapohjalta valokuitu tulee kaikille saman hintaiseksi kiinteistön sijainnista riippumatta. Liittyminen on nyt edullista, sillä samalle alueelle on tuskin enää saatavissa valtion tukea.

Valokuituverkon runkolinja tulee kulkemaan Hahtolan mäeltä vesijohtolinjaa myötäillen Kytömäelle ja siitä uutta linjaa pitkin Koikerovaaralle. Talolinjat pyritään rakentamaan olemassa olevaa vesijohtolinjaa pitkin tai maanomistajan kanssa sovittua linjaa pitkin.

Hanke toteutetaan talkoomallilla, jolla omarahoitusosuutta saadaan katetuksi. Talkoita tehdään mm. vesijohtolinjan päälle kasvaneen puuston raivauksessa, kaapelien vedossa ja talojohdojen kaivamisessa.

Hankkeen onnistumiseksi tarvitaan vilpitöntä yhteishenkeä. Mitä useampi liittyjä saadaan verkon piiriin sitä houkuttelevampi kylämme on tulevaisuudessakin. Vaarankylä on Paltamon kylien joukossa edelläkävijöitä joten peä pystyyn, pysy eli ei!

Kuituhankkeesta lisätietoja voitte kysyä Jukka Leinoselta
Puh. 0400584937.

ARJEN TURVALLISUUS

Vaarankylässä on hyvässä muistissa viimetalvinen pitkä sähkökatkos. Se toi muun muassa pulmia veden saantiin, lämmitykseen, valaistukseen, tietoliikenteeseen ja horjutti kylälaisten turvallisuuden tunnetta. Paltamosa kansalaisopisto on lähtenyt yhteistyössä Suomen pelastusalan keskusjärjestön kanssa tuomaan tietoa kylille, kuinka varautua poikkeustilanteisiin. Oletko miettinyt suunnitelmaa, jos sähkön, lämmön tai veden jakeluun tulee häiriö? Tiedätkö mitä pitää sisälleen ”kotivara” tai kuinka huolehditaan paloturvallisuudesta tai toimitaan tulipalon sattuessa. Mitä tehdään, jos tie on tuiskussa umpeutunut ja vakituinen aauraaja ei ehdi hätiin avaamaan tietä esim. palokunnan tai ambulanssin tulolle.

Kuka tahansa meistä voi olla arjen tukihenkilö tai avun tarvitsija. Olemme jokainen hyvinvoivan ja turvallisen kylän korvaamaton rakennuspalikka!

Kylän turvallisuussuunnitelma.

19.11.2019. klo 18.00.

Vaarantalolla

Tervetuloa miettimään pärjätäänkö omin avuin ja kuinka yhteistyöllä selvitään!

Paltamon kansalaisopisto

KULTTUURIMAISEMA

Maisema-alueiden tunnistaminen tukee kylätoimintaa, paikallisia maisemanhoitohankkeita ja maatalouden ympäristöhoitoa. Tunnetut maisemanähtävyydet ovat vetovoimaisia ja niillä on merkitystä matkailulle. Merkittävät maaseudun maisema-alueet sisällytetään muun muassa maakuntakaavaan.

Tavoitteena ei ole museoida maisemia tai pysäyttää niiden kehittymistä maaseudun elinkeinorakenteen muuttuessa, vaan pohtia, miten maisemaan sisältyvät kulttuurihistorialliset ja ekologiset arvot voidaan turvata muutoksen yhteydessä.

Kainuun perinnemaisemat on inventoitu vuosina 1992—2000. Tuolloin valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi on luokiteltu Melalahden—Vaarankylän alue mukaan lukien Kiehimänvaara.

Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys ja täydennysinventointi tehtiin vuosina 2011-2013. Tällöin kiinnitettiin huomiota muun muassa maiseman ja maankäytön historialliseen kehitykseen ja kehityksen jatkuvuuteen, alueen elinvoimaisuuteen ja nykyiseen toimivuuteen, maisemakuvan yhtenäisyyteen.

Tämän uuden inventoinnin tuloksena Vaarankylä oli jäämässä pois suunnitelmasta. Kainuun ELY-keskuksesta Liisa Korhonen on vienyt viestiä valtakunnan tasolle siitä, että Vaarankylä tulee säilyttää suunnitelmassa, koska kylä on vireä ja toimiva ja alue Melalahdesta Vaarankylän kautta Kiehimänvaaralle muodostaa yhtenäisen kulttuurimaisema-alueen. Korhosen mukana meni myös kuva, joka otettiin venetsialaisiltana kylälaisten äänestyksestä, että kylämme tulee kuulua edelleen valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueeseen.

Kyläyhdistyksenä ja kyläläisinä meidän kannattaa pysyä valppaana ja seurata suunnitelman etenemistä päätökseen saakka.

Yhteiset pikkujoulut vaarantalolla 23.11.19 klo 16.00

Halmetmäentie 2, 88300 paltamo

Iltaamme alkaa puurolla ja yhteisillä joulu lauluilla,

n.18 on karaoke jota vetää Pekka Mikkola ,

n. 19 ehkä pukki muorineen saapuu jos poro löytää paikalle.

*(Lahjan tuot ni lahjan saat **N: 5 €**)*

Tule viettämään mukavaa yhteistä iltaa

Puheenjohtaja	Terttu Väisänen	0503218883
Varapuh.joht.	Jani Naumanen	0504123955
Sihteeri	Eila Leinonen	0405731657
Jäsen	Esa Huusko	0400294996
	Raija Kyttälä	0440597229
	Pentti Leinonen	0500225489
	Pentti Määttä	0408280234
Tarjoukset	Markku Väisänen	0400 192423

Julkaisija Vaarankylän kyläyhdistys ry

Halmetmäentie 2 a, 88300 Paltamo

Puh. 0503218883, 0400192423, 0405731657

www.vaarantalo.fi